

Да је потрајала само још који дан дуже, кампања у којој смо у једном плаћеном термину могли да чујемо по десет пута поновљен исти предизборни спот, исте речи, у којој је 90% реченица било лаж у стриктном смислу, барем некога би довела до ударања главом у зид у монотоним ритму попут сцене из Макавејевљевих *Мистерија организма*. Читава ова кампања је била отворено малтретирање грађана, отворено понижавање бесмисленим порукама, чији смисао је био једино у томе да се природно и нормално размишљање искриви толико да се произведе компулзивно гласање за одређену странку, а да после тога не следи било каква обавеза према бирачима. Тако се показало да су избори празник недемократичности, када порука, која би требала да од бирача иде ка политичарима, остаје потпуно заглушена оним што од политичара иде ка грађанима. То је разлог зашто вероватно не постоји човек у земљи коме у последњим данима кампање није свега било доста.

Већ навикли да је све обрнуто од онога како изгледа, у времену када се скоро све странке противе „отимању Косова“ и кукају над америчким хегемонизмом, имали смо најамеричкију од свих изборних кампања до сада. Радикали, који иначе Запад изједначавају са ђаволом, уредно су користили све методе потекле из Америке: типске говоре са једноставним фокусираним порукама које се увек понављају, бригу за децу, билборде и модерне спотове са музиком Сајмона и Гарфанкла и слоганом који парафразира Ролингстонсе.

Особито после потписивања ССП, говори и изјаве Велимира Илића претворили су се у путујући скандал, чак ако изузмемо квалификације „пацов“, „штакор“, „пише левом руком – то је ђаволов знак“ који су се појављивале у таблоидима. Оно што је он говорио на митинзима је било сконцентрисана политичка антипорука, потпуно нерафинисана ауторитарност која произилази из простог задовољавања жеље: „наравно“ они су лопови и „наравно“ они ће одговарати. „Треба сви да понављате: Борис Тадић је издајник“. Сам Велимир Илић однегован је у таблоидима који функционишу на принципу директног преноса кафанских мисли и речи политичара.

ЛДП је целу кампању искористио да нам демонстрира спремност да после избора ДС узме под своје. Биљана Србљановић је то прецизно описала у једном интервјуу: „Демократска странка је једна млака велика странка. Она је, да би била тако велика и да би имала тако много гласова колико има, она је наравно морала да изгуби највећи део свог идентитета, своје програмске политике, своје традиције, морала је да постане једна млака странка компромиса. Познато је да Демократска странка пристаје на услове мањинског партнера. Ми треба да будемо тај мањински партнер, а не Коштуница, због тога што ми вучемо земљу ка европским интеграцијама и будућности, а Коштуница вуче земљу у тоталну изолацију, у предавање у руке Русији, у распродају националних добара. Значи, Демократска странка ће правити владу, у то нема сумње *само је веома важно да ту млаку странку дефинишемо у смислу корекције*

:

ми, а не Демократска странка Србије

.” Биљана не примећује једну сличност: И ЛДП и ДСС хоће да сарађују са ДС само ако пристане на

све

тачке њиховог програма јер они имају јасан, “нешизофрен” програм. Занимљиво је то да две потпуно супростављене опције, које једна другу не могу да виде очима, имају потпуно исти однос према трећој странци, која им је обома матична и тренутно вишеструко већа од сваке од њих појединачно. Свако може сам да процени колико ће истеривање оваквог става бити продуктивно.

По мом мишљењу, ми смо данас у фази у којој су странке искористиле могућност злоупотребе демократског система до максимума. Нема даље. Ако у периоду између избора, у коме је још нешто од демократије остало, можемо нешто да променимо треба утицати у правцу да се оваква кампања више никада не понови. Треба тражити да се забране плаћени термини и да се ограничи број реклама на једном медију у току кампање. Такође, треба смањити новац који се странкама додељује за кампању. Посебно је важно унапред размишљати о форми политичких емисија које ће пратити кампању а у којима би се теме релевантне за кампању заиста разјашњавале од стране јавности и политичара. Посебно треба спречити предизборну чистку истакнутих људи који у медијима формирају јавно мњење.

Једино тако ће понижење коме су изложени сви грађани Србије моћи да се мало ублажи. Јер, онај ко вас лаже он вас највише понижава.